

**STANDARDY OCHRONY DZIECI
PRZED KRZYDZENIEM
OBOWIĄZUJĄCE
W ZESPOLE SZKÓŁ SPECJALNYCH NR 105
W WARSZAWIE**

Spis treści

PREAMBUŁA	3
Rozdział 1. Podstawowe terminy.	4
Rozdział 2. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między uczniem a pracownikiem szkoły oraz między uczniem a uczniem, w tym zachowania zabronione.....	6
Rozdział 3. Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku małoletnich.....	10
Rozdział 4. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet oraz procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.	12
Rozdział 5. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich.	13
Rozdział 5. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”	15
Rozdział 6. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów.....	21
Rozdział 7. Sposób udostępniania standardów pracownikom, rodzicom i uczniom.....	22
Rozdział 8. Zapisy końcowe.	23

PREAMBUŁA

Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem to spisane reguły, zasady, praktyki, które gwarantują, że małoletni są bezpieczni, nie doznają krzywdzenia ze strony pracowników, rówieśników, rodziców/opiekunów i osób trzecich.

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 w Warszawie jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.

Każdy pracownik szkoły traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik, stosując się do standardów, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Akty prawne, na podstawie których powstały Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem:

- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. nr 78, poz. 483).
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809).
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 i 1606).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360).
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w przypadku swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 ze zm.).

Rozdział 1. Podstawowe terminy.

§ 1.

Ilekróć w niniejszym dokumencie jest mowa bez bliższego określenia o:

Dyrektorze szkoły, dyrektorze – należy przez to rozumieć Dyrektora Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 w Warszawie.

Szkole – należy przez to rozumieć Zespół Szkół Specjalnych nr 105 w Warszawie.

Pracowniku – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę.

Partnerze współpracującym ze szkołą – należy przez to rozumieć osoby wykonujące zadania zlecone na terenie Szkoły na mocy odrębnych przepisów (np. pielęgniarka szkolna).

Uczniu – należy przez to rozumieć każdą osobę uczęszczającą do Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 w Warszawie.

Małoletnim uczniu /dziecku – należy przez to rozumieć ucznia, który nie ukończył 18 roku życia.

Opiekunie ucznia – należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do reprezentacji i stanowienia o małoletnim, w szczególności jego przedstawicielu ustawowym.

Przedstawicielu ustawowym – należy przez to rozumieć rodzica bądź opiekuna posiadającego pełnię władzy rodzicielskiej lub opiekuna prawnego (osobę reprezentującą dziecko, ustanowioną przez sąd, w sytuacji, gdy rodzicom nie przysługuje władza rodzicielska lub gdy rodzice nie żyją).

Zgodzie opiekuna małoletniego – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego z rodziców małoletniego. Jednak w przypadku braku porozumienia między opiekunami małoletniego należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.

Krzywdzeniu małoletniego – należy przez to rozumieć każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój.

Przemocy domowej – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej.

Przemocy fizycznej – należy przez to rozumieć celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być m. in. złamania, siniaki,

rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne. Przemoc fizyczna powoduje lub może spowodować utratę zdrowia bądź też zagrażać życiu.

Przemocy emocjonalnej – należy przez to rozumieć powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie małoletniego, nieustanna krytyka, wciąganie małoletniego w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, stawianie małoletniemu wymagań i oczekiwań, którym nie jest on w stanie sprostać.

Przemocy seksualnej – należy przez to rozumieć angażowanie małoletniego w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie małoletniego, współżycie z małoletnim) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm);

Przemocy ekonomicznej – należy przez to rozumieć niezapewnianie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka, m.in. odpowiedniego odżywiania, ubrania, potrzeb edukacyjnych czy schronienia, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom.

Zaniedbywaniu – należy przez to rozumieć niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnienie mu odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, braku dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego.

Danych osobowych ucznia – należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające identyfikację ucznia.

Standardach – należy przez to rozumieć Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w Zespole Szkół Specjalnych nr 105.

Osobie odpowiedzialnej za realizację i monitorowanie standardów – należy przez to rozumieć wyznaczonego przez dyrektora pracownika szkoły, który sprawuje nadzór nad prawidłową realizacją zapisów zawartych w niniejszych Standardach, za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu oraz za przeprowadzenie przeglądu i aktualizacji Standardów.

Osobie odpowiedzialnej za Internet – należy przez to rozumieć wyznaczonego przez dyrektora szkoły pracownika, sprawującego nadzór nad korzystaniem z Internetu przez uczniów na terenie szkoły oraz nad bezpieczeństwem małoletnich w Internecie.

Grupie wsparcia – należy przez to rozumieć zespół złożony z wychowawcy klasy, pedagoga i psychologa szkolnego, którego zadaniem jest organizacja pomocy uczniowi pokrzywdzonemu.

Indywidualnym Planie Wsparcia (IDW) – należy przez to rozumieć zbiór zorganizowanych działań pomocowych skierowanych do ucznia pokrzywdzonego.

Rozdział 2. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między uczniem a pracownikiem szkoły oraz między uczniem a uczniem, w tym zachowania zabronione.

§ 2.

1. W celu zapewnienia uczniom bezpieczeństwa stosuje się zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników, a w szczególności:
 - 1) Przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi dyrektor uzyskuje informacje, czy dane osoby, o której mowa w ust. 1 pkt 1 są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.
 - 2) Osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 1, przedkłada dyrektorowi informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
 - 3) Osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 1, posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada dyrektorowi informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
 - 4) Osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 1, składa dyrektorowi oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa (wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 1 do Standardów), oraz jednocześnie przedkłada informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

- 5) Jeżeli prawo państwa, o którym mowa w pkt 3 lub 4, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa.
 - 6) W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w pkt 3–5, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 1, składa oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi (wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 2 do Standardów).
 - 7) Oświadczenia, o których mowa w pkt 4 i 6, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
 - 8) Informacje, o których mowa w pkt 2, dyrektor utrwała w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. Informacje oraz oświadczenia, o których mowa w pkt 2–6, dyrektor załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do takiej działalności.
2. Przed dopuszczeniem do działalności edukacyjno-wychowawczo-opiekuńczej w ZSS nr 105 osób z zewnątrz, w szczególności:
- 1) studentów na praktykach studenckich,
 - 2) rodziców jako opiekunów wycieczek,
 - 3) pracowników zakładów pracy jako opiekunów uczniów odbywających zajęcia praktyczne,

4) wolontariuszy i prelegentów, którzy odbywają spotkania z uczniami bez obecności nauczycieli,
wymagane jest przedłożenie dyrektorowi szkoły informacji z Krajowego Rejestru Karnego oraz zapoznanie się z obowiązującą w szkole „Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem”.

§ 3.

1. W celu zapewnienia uczniom bezpieczeństwa wprowadza się zasady bezpiecznych relacji pracowników szkoły z uczniami:

1) Każdy pracownik szkoły powinien w szczególności:

- a) traktować uczniów z szacunkiem oraz uwzględniać ich potrzeby;
- b) utrzymywać profesjonalną relację z uczniami i każdorazowo rozważyć, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec ucznia są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów;
- c) zachować cierpliwość w kontakcie z uczniami i odnosić się do nich z szacunkiem;
- d) traktować uczniów równo i nikogo nie faworyzować;
- e) uważnie wysłuchać ucznia i starać się udzielać odpowiedzi dostosowanej do sytuacji i do wieku ucznia;

2) Pracownikowi szkoły bezwzględnie zabrania się:

- a) stosowania przemocy wobec ucznia w jakiegokolwiek formie;
- b) zawstydzania ucznia, lekceważenia, upokarzania czy obrażania;
- c) krzyczenia, chyba że, wymaga tego sytuacja niebezpieczna (np. ostrzeżenie);
- d) ujawniania drażliwych informacji o uczniu informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, dotyczących zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, seksualności, orientacji seksualnej, pochodzenia rasowego lub etnicznego, poglądów politycznych, przekonań religijnych lub światopoglądów uczniów, osobom do tego nieuprawnionym;
- e) nawiązywania relacji seksualnych z uczniem oraz składania uczniowi propozycji o charakterze seksualnym i pornograficznym, w tym również udostępniania takich treści;
- f) proponowania uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych i innych używek, np. narkotyków, dopalaczy;

- g) utrwalania wizerunku ucznia w celach prywatnych, jak również zawodowych, jeżeli opiekun małoletniego ucznia nie wyraził na to zgody;
 - h) przyjmowania prezentów od uczniów oraz ich opiekunów wyjątkiem drobnych, okazjonalnych podarunków związanych ze świętami w roku szkolnym np. prezentów składkowych, kwiatów, czekoladek, itp.;
 - i) niestosownego żartowania, używania wulgaryzmów, wykonywania obraźliwych gestów, wypowiedania treści o zabarwieniu seksualnym;
 - j) dotykania ucznia w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany.
- 3) Jeśli w odczuciu pracownika, uczeń potrzebuje np. przytulenia, pracownik powinien mieć każdorazowo uzasadnienie zaistniałej sytuacji oraz swojego zachowania względem ucznia.
- 4) Kontakt fizyczny jest dopuszczalny, jeśli ma na celu:
- a) pomoc dziecku niepełnosprawnemu w czynnościach higienicznych, jeśli typ niepełnosprawności tego wymaga, a opiekun dziecka wyrazi na taki kontakt zgodę;
 - b) pomoc dziecku niepełnosprawnemu w spożywaniu posiłków;
 - c) pomoc dziecku niepełnosprawnemu w poruszaniu się po szkole.
- 5) Kontakty pracowników z uczniami poza godzinami pracy są co do zasady zabronione.
- 6) Kontakty pracowników z uczniami poprzez prywatne kanały komunikacji: telefon, e-mail, komunikatory, profile i zaproszenia do kontaktu w mediach społecznościowych są zabronione.
- 7) Nie wolno zapraszać uczniów do swojego miejsca zamieszkania.
- 8) Spotkania z uczniem lub też jego opiekunem powinny odbywać się na terenie szkoły.
- 9) Jeśli zachodzi konieczność kontaktu z uczniem poza godzinami pracy szkoły, dozwolony jest kontakt przez dziennik elektroniczny lub służbowy e-mail.
- 10) Dopuszcza się możliwość kontaktu telefonicznego z małoletnim uczniem w wyjątkowych sytuacjach (np. w czasie wycieczki szkolnej) jeśli opiekunowie wyrażą zgodę na taki kontakt.
- 11) Jeśli pracownik musi spotkać się z uczniem poza godzinami pracy szkoły, wymagane jest poinformowanie o tym fakcie dyrektora, a opiekun małoletniego ucznia musi wyrazić na taki kontakt zgodę.
- 12) W przypadku, gdy pracownika łączą z uczniem lub jego opiekunem relacje rodzinne lub towarzyskie, zobowiązany on jest do zachowania pełnej poufności, w szczególności do utrzymania w tajemnicy spraw dotyczących innych uczniów, opiekunów i pracowników.

§ 4.

1. W szkole obowiązują zasady dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi oraz określa się zachowania niedozwolone.
 - 1) Wszyscy uczniowie powinni:
 - a) przestrzegać zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły;
 - b) podejmować starania, aby w szkole panowała atmosfera akceptacji i wzajemnego szacunku;
 - c) w sytuacji nieporozumień i konfliktów dążyć do ich konstruktywnego rozwiązania, a w razie konieczności prosić o pomoc wychowawcę lub pedagoga/psychologa;
 - d) reagować na przemoc w przypadku bycia jej świadkiem.
 - 2) Uczniom zabrania się stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie, a w szczególności:
 - a) używania wulgaryzmów,
 - b) uderzania, szarpania, kopania, popychania,
 - c) obrażania, poniżania, upokarzania, ośmieszania,
 - d) wykluczania z grupy,
 - e) obmawiania lub pomawiania,
 - 3) Uczniom zabrania się nakłaniania innych uczniów do stosowania przemocy.

Rozdział 3. Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku małoletnich.

§ 5.

1. W szkole dane osobowe uczniów podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE.
2. Pracownik szkoły ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
3. Dane osobowe ucznia są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.

4. Pracownik szkoły jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych ucznia i udostępnienia tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego.
5. Pracownik szkoły może wykorzystać informacje o uczniu w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości ucznia oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację ucznia.

§ 6.

1. Pracownicy szkoły, uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewniają ochronę wizerunku małoletniego ucznia.
2. Na początku każdego roku szkolnego opiekunowie uczniów deklarują, czy wyrażają zgodę, aby wizerunek ich dzieci był utrwalany i udostępniany w celach promocyjnych na szkolnym Facebooku oraz stronie internetowej szkoły.
3. W przypadku braku zgody na utrwalanie i udostępnianie wizerunku, nie jest on utrwalany i publikowany.
4. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku ucznia na terenie szkoły bez pisemnej zgody opiekuna.
5. W celu uzyskania zgody opiekuna małoletniego na utrwalanie wizerunku ucznia, pracownik szkoły może skontaktować się z opiekunem małoletniego i ustalić procedurę uzyskania zgody.
6. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych opiekuna małoletniego bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
7. Pracownik szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z małoletnim, nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie małoletniego lub jego opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik szkoły jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
8. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.
9. W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia szkoły. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor.
10. Dyrektor szkoły, podejmując decyzję, o której mowa w ust. 7. poleca pracownikowi sekretariatu przygotować wybrane pomieszczenie w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowanie przebywających na terenie szkoły uczniów.

11. Upublicznienie przez pracownika szkoły wizerunku małoletniego ucznia utrwalonego w jakiegokolwiek formie (tj. fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna ucznia.
12. Przed utrwaleniem wizerunku małoletniego należy ucznia oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany, np. w celach promocyjnych.

Rozdział 4. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet oraz procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.

§ 7.

1. Szkoła zapewnia uczniom dostęp do Internetu w czasie wybranych zajęć oraz podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
2. W szkole obowiązują zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych:
 - 1) szkoła zapewnia pracownikom i uczniom możliwość korzystania z Internetu w czasie trwania zajęć;
 - 2) sieć szkolna jest monitorowana;
 - 3) sieć szkolna jest zabezpieczona zgodnie z obowiązującym prawem;
 - 4) za zabezpieczenie odpowiada osoba wyznaczona przez dyrektora, a do jej zadań należy między innymi:
 - a) zabezpieczenie sieci szkolnej przed niebezpiecznymi treściami,
 - b) instalacja oraz aktualizacja oprogramowania,
 - c) przynajmniej raz w miesiącu sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.
3. W przypadku znalezienia niebezpiecznych lub szkodliwych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.
4. Informację o uczniu, który korzystał z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje dyrektorowi, który aranżuje dla ucznia rozmowę z psychologiem lub pedagogiem na temat bezpieczeństwa w Internecie.

5. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informacje, że uczeń jest krzywdzony, podejmuje działania opisane w procedurach interwencji opisanych w § 9.
6. W przypadku dostępu do Internetu realizowanego pod nadzorem pracownika szkoły, ma on obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
7. Pracownik szkoły czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez uczniów podczas swoich zajęć.
8. W ramach zajęć z wychowawcą przynajmniej raz w roku szkolnym przeprowadza się z uczniami warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.

Rozdział 5. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich.

§ 8.

1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich.
2. Do czynników tych należą m.in. sytuacje, w których uczeń:
 - 1) jest często brudny, nieprzyjemnie pachnie;
 - 2) kradnie jedzenie, pieniądze itp.;
 - 3) jest głodny, nie przynosi z domu jedzenia;
 - 4) nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.;
 - 5) nie ma przyborów szkolnych, odzieży i butów dostosowanych do warunków atmosferycznych;
 - 6) ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, ugryzienia, rany), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić lub/i są w różnej fazie gojenia a podawane przez ucznia wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp., uczeń często je zmienia;
 - 7) niechętnie bierze udział w lekcji wychowania fizycznego - uczeń nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;
 - 8) boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu;
 - 9) wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła;
 - 10) cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.;
 - 11) jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony, depresyjny itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samo okalecza się itp.;
 - 12) osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości;

- 13) ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet, telefon);
 - 14) używa środków psychoaktywnych;
 - 15) nadmiernie szuka kontaktu z dorosłym (tzw. „lepkość” małoletniego);
 - 16) w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu ucznia zaczynają dominować elementy/motywy seksualne;
 - 17) jest rozbudzony seksualnie niestosownie do sytuacji i wieku;
 - 18) ucieka z domu;
 - 19) nagle i wyraźnie zmienia swoje zachowanie;
 - 20) mówi o przemocy.
2. Jeżeli wraz z objawami u ucznia współwystępują określone zachowania rodziców/opiekunów, to podejrzenie, że uczeń jest krzywdzony jest szczególnie uzasadnione.
3. Niepokojące zachowania rodziców to między innymi:
- 1) podawanie nieprzekonujących lub sprzecznych informacji lub odmawianie wyjaśnień dotyczących przyczyn obrażeń ucznia;
 - 2) odmawianie, nieutrzymywanie kontaktów z osobami zainteresowanymi losem ucznia;
 - 3) mówienie o małoletnim w negatywny sposób, ciągle obwinianie, poniżanie, strofowanie ucznia;
 - 4) poddawanie małoletniego surowej dyscyplinie lub nadopiekuńczość lub zbytnia pobłażliwość lub odrzucenie małoletniego;
 - 5) brak zainteresowania się losem i problemami małoletniego;
 - 6) niewiedza odnośnie do miejsca, w którym aktualnie przebywa małoletni;
 - 7) apatia lub stany depresyjne;
 - 8) agresywne zachowanie;
 - 9) zaburzony kontakt z rzeczywistością, np. reagowanie nieadekwatnie do sytuacji, wypowiedanie się w niespójny sposób;
 - 10) brak świadomości lub negowanie potrzeb małoletniego;
 - 11) faworyzowanie jednego z rodzeństwa;
 - 12) przekraczanie dopuszczalnych granic w kontakcie fizycznym lub werbalnym;
 - 13) nadużywanie alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, pracownik szkoły informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego, który przeprowadza rozmowę z rodzicami, w trakcie której m.in. przekazuje informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywuje ich do szukania stosownej pomocy.

4. Pedagog szkolny monitoruje sytuację i dobrostan małoletniego ucznia i w razie konieczności, jeśli sytuacja ucznia nie ulega poprawie bądź ulega pogorszeniu, podejmuje odpowiednią interwencję opisaną w rozdziale 5.

Rozdział 5. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.

§ 9.

1. W szkole wprowadza się i stosuje zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego ucznia przez pracownika lub inne osoby trzecie, związane ze szkołą.

1) Jeśli pracownik podejrzewa lub posiada informacje, że małoletni uczeń doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, zobowiązany jest do:

- a) zapewnienia temu uczniowi bezpiecznego miejsca i odseparowania go od osoby stwarzającej zagrożenie,
- b) w razie konieczności zapewniania pomocy lekarskiej poprzez poinformowanie pielęgniarki lub/i wezwanie karetki pogotowia,
- c) powiadomienia o zaistniałej sytuacji dyrektora, który zobowiązany jest do zawiadomienia policji, a w przypadku podejrzenia innych przestępstw do poinformowania policji lub prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa,
- d) dyrektor przeprowadza rozmowę z osobą krzywdzącą oraz decyduje o dalszych działaniach wobec tej osoby wynikających z Karty Nauczyciela lub kodeksu pracy,
- e) poinformowania osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu, która informuje pedagoga szkolnego oraz wychowawcę oddziału, do którego uczęszcza uczeń.

2) Jeśli pracownik podejrzewa lub posiada informacje, że uczeń doświadczył innej formy przemocy niż te wymienione w pkt 1 zobowiązany jest do:

- a) zadbania o bezpieczeństwo małoletniego ucznia i jeśli istnieje taka konieczność odseparowania go od osoby podejrzanego o krzywdzenie lub krzywdzącej,

- b) powiadomienia o zaistniałej sytuacji dyrektora, który decyduje o dalszych działaniach wobec osoby krzywdzącej,
 - c) poinformowania osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu, która informuje pedagoga szkolnego oraz wychowawcę oddziału, do którego uczęszcza uczeń.
- 3) Jeśli pracownik podejrzewa lub posiada informacje o innych niepokojących zachowaniach wobec uczniów np. krzyki, niestosowne komentarze, itp., zobowiązany jest do:
- a) zadbania o bezpieczeństwo ucznia i jeśli istnieje taka konieczność odseparowania go od stwarzającej zagrożenie,
 - b) powiadomienia o zaistniałej sytuacji dyrektora, który decyduje o dalszych działaniach wobec osoby krzywdzącej,
 - c) poinformowania osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu, która informuje pedagoga szkolnego oraz wychowawcą oddziału, do którego uczęszcza uczeń.

2. W szkole wprowadza się i stosuje zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego ucznia przez innego ucznia.

- 1) Jeśli pracownik podejrzewa lub posiada informacje, że małoletni uczeń doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, zobowiązany jest do:
- a) zapewnienia uczniowi bezpiecznego miejsca i odseparowania go od osoby stwarzającej zagrożenie,
 - b) w razie konieczności zapewniania pomocy lekarskiej poprzez poinformowanie pielęgniarki lub/i wezwanie karetki pogotowia,
 - c) powiadomienia o zaistniałej sytuacji dyrektora, który zobowiązany jest do:
 - w przypadku ucznia, który nie ukończył 17 r.ż., zawiadomienia policji oraz sądu rodzinnego,
 - w przypadku ucznia, który ukończył 17 r.ż. a zawiadomienia policji w przypadku podejrzenia innych przestępstw do poinformowania policji lub prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa;
 - d) poinformowania osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu, która informuje pedagoga szkolnego oraz wychowawcę oddziału, do którego uczęszcza uczeń,

e) pedagog szkolny:

- przeprowadza rozmowy ze sprawcą, świadkiem oraz z ofiarą przemocy,
- jeśli do aktu przemocy doszło na terenie szkoły w obecności dyrektora przegląda zapis monitoringu,
- wzywa do szkoły opiekunów ucznia pokrzywdzonego i przekazuje im informacje dotyczące zdarzenia oraz o informację o możliwych formach wsparcia,
- wzywa do szkoły rodziców ucznia krzywdzącego i zobowiązuje ich do podjęcia działań mających na celu wyeliminowanie zachowań krzywdzących oraz przekazuje informacje o dostępnych formach pomocy w celu wyeliminowania tych zachowań
- jeśli rodzice nie reagują na wezwania lub nie wywiązują się z ustaleń, a uczeń nadal dopuszcza się aktów przemocy przekazuje te informacje dyrektorowi, który powiadamia sąd rodzinny, składając wniosek o wgląd w sytuację rodziny;

2) Jeśli pracownik podejrzewa lub posiada informacje, że małoletni uczeń doświadczył innej formy przemocy niż te wymienione w pkt 1 zobowiązany jest do:

- a) zadbania o bezpieczeństwo małoletniego ucznia i odseparowania go od osoby stanowiącej zagrożenie;
- b) powiadomienia dyrektora,
- c) poinformowania osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu, która informuje pedagoga szkolnego oraz wychowawcę oddziału, do którego uczęszcza uczeń,
- d) w przypadku potwierdzenia faktu krzywdzenia pedagog szkolny:
 - przeprowadza rozmowy ze sprawcą, świadkiem oraz z ofiarą przemocy,
 - jeśli do aktu przemocy doszło na terenie szkoły w obecności dyrektora przegląda zapis monitoringu,
 - wzywa do szkoły opiekunów ucznia pokrzywdzonego i przekazuje im w szczególności informacje dotyczące zdarzenia oraz o informację o możliwych formach wsparcia,
 - wzywa do szkoły rodziców ucznia krzywdzącego i zobowiązuje ich do podjęcia działań mających na celu wyeliminowanie zachowań krzywdzących oraz przekazuje informacje o dostępnych formach pomocy w celu wyeliminowania tych zachowań,

- jeśli rodzice nie reagują na wezwania lub nie wywiązują się z ustaleń, a uczeń nadal dopuszcza się aktów przemocy przekazuje te informacje dyrektorowi, który powiadamia sąd rodzinny, składając wniosek o wgląd w sytuację rodziny.
3. **W szkole wprowadza i stosuje zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego ucznia przez jego opiekuna.**
- 1) Jeśli pracownik podejrzewa lub posiada informacje, że małoletni uczeń doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, zobowiązany jest do:
- a) zapewnienia małoletniemu uczniowi bezpiecznego miejsca i w razie konieczności odseparowania go od osoby stwarzającej zagrożenie,
 - b) zapewniania pomocy lekarskiej poprzez poinformowanie pielęgniarki lub/i wezwanie karetki pogotowia, jeśli istnieje taka potrzeba,
 - c) powiadomienia o zaistniałej sytuacji dyrektora, który zobowiązany jest do zawiadomienia policji, a w przypadku podejrzenia innych przestępstw do poinformowania policji lub prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa,
 - d) poinformowania osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu, która informuje pedagoga szkolnego oraz wychowawcę oddziału, do którego uczęszcza uczeń.
- 2) Jeśli pracownik podejrzewa lub posiada informacje, że uczeń doświadcza przemocy domowej ze strony opiekuna, zobowiązany jest do:
- a) zadbania o bezpieczeństwo małoletniego ucznia,
 - b) powiadomienia dyrektora, który podejmuje decyzję o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”,
 - c) poinformowania osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu, która informuje pedagoga szkolnego oraz wychowawcę oddziału, do którego uczęszcza uczeń,
 - d) pedagog:
 - wypełnia „Niebieską Kartę – A”,
 - we współpracy z psychologiem przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy w obecności opiekuna prawnego lub w obecności pełnoletniej osoby najbliższej lub innej osoby pełnoletniej wskazaną przez małoletniego,

- w miarę możliwości przeprowadza rozmowę, z osobą stosującą przemoc informując ją w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz wskazując na konieczność zmiany sposobu postępowania,
 - przekazuje opiekunowi osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego formularz „Niebieska Karta – B”,
 - przekazuje wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” dyrektorowi, który niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, przekazuje go do zespołu interdyscyplinarnego,
 - kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” przechowuje w swojej dokumentacji.
- 3) Jeśli pracownik podejrzewa lub posiada informacje, że małoletni jest zaniedbany lub jego opiekun jest niewydolny wychowawczo, zobowiązany jest do:
- a) zadbania o bezpieczeństwo małoletniego ucznia,
 - b) poinformowania dyrektora,
 - c) poinformowania osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu, która informuje pedagoga szkolnego oraz wychowawcę oddziału, do którego uczęszcza uczeń,
 - d) pedagog przeprowadza rozmowę z rodzicami, proponując im możliwość wsparcia psychologicznego oraz informuje o konsekwencjach, jeśli sytuacja ucznia się nie poprawi,
 - e) w przypadku, gdy rodzic nie stawia się na spotkania lub nie wywiązuje się z ustaleń, a sytuacja małoletniego nie ulega poprawie, dyrektor powiadamia właściwy ośrodek pomocy społecznej i sąd rodzinny.

§ 10.

1. W przypadku zastosowania procedur opisanych w § 9. każdorazowo tworzy się grupę wsparcia dla pokrzywdzonego ucznia.
2. W skład grupy wsparcia wchodzi wychowawca oddziału, psycholog i pedagog szkolny.
3. Pedagog szkolny wchodzący w skład grupy:
 - 1) koordynuje pracę grupy;
 - 2) pozostaje w kontakcie z opiekunami małoletniego przekazując im informacje m.in. o okolicznościach krzywdzenia oraz podejmowanych działaniach;

- 3) monitoruje realizację planu wsparcia opisanego w ust. 7;
- 4) w porozumieniu z członkami grupy decyduje o zakończeniu działań podjętych w ramach planu wsparcia opisanego w ust. 7.
4. Grupa może poszerzyć się do większej liczby specjalistów w zależności od doznanej krzywdy.
5. Grupa wsparcia spotyka się celem ustalenia, jaka pomoc uczniowi będzie niezbędna od razu oraz w dalszej perspektywie czasu.
6. Grupa wsparcia tworzy Indywidualny Plan Wsparcia (IPW), który stanowi dokument zapisany i przechowywany w aktach ucznia.
7. IPW zawiera przede wszystkim informacje o podjętych działaniach w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji, skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba oraz plan spotkań ze specjalistami/opiekunami/nauczycielami oraz przypuszczalny czas trwania wsparcia.
8. Wnioski ze spotkań z pedagogiem i psychologiem szkolnym stanowią dane wrażliwe uczniów i nie są dołączane do IPW, wyjątek stanowi sytuacja zagrożenia życia lub zdrowia ucznia, np. o planowanym samobójstwie.

§ 11.

1. Każdy pracownik posiadający wiedzę o podejrzeniu krzywdzenia lub krzywdzeniu małoletniego ma obowiązek zgłosić ten fakt osobie odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu.
2. Osobą, o której mowa w ust. 1 jest wyznaczony przez dyrektora pedagog szkolny.
3. Osoba, o której mowa w ust. 1 po otrzymaniu informacji o podejrzeniu krzywdzenia lub krzywdzeniu małoletniego:
 - 1) uzupełnia Kartę Interwencji (wzór karty stanowi załącznik nr 3 do Standardów), którą załącza się do akt osobowych małoletniego, a w przypadku, gdy osobą podejrzaną o krzywdzenie lub krzywdzącą jest pracownik, kartę załącza się również do jego akt osobowych;
 - 2) przekazuje informacje pedagogowi i wychowawcy oddziału, do którego uczęszcza uczeń krzywdzony;
 - 3) dokumentuje i przechowuje dokumentację dotyczącą ujawnionych i zgłoszonych incydentów i zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

Rozdział 6. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów.

§ 12.

1. Procedura przeglądu i aktualizacji Standardów w celu dostosowania ich do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami odbywa się nie rzadziej niż raz na 2 lata.
2. Osobą odpowiedzialną za procedurę wymienioną w ust.1 jest wyznaczony przez dyrektora pedagog szkolny.
3. Osoba, o której mowa w ust. 2:
 - 1) monitoruje realizację Standardów, reaguje na naruszenia oraz koordynuje zmiany, prowadząc równocześnie rejestr zgłoszeń i proponowanych zmian;
 - 2) zobowiązana jest do przeprowadzania wśród pracowników szkoły, co najmniej raz w roku, ankiety, w której pracownicy mogą proponować zmiany w Standardach oraz wskazywać ich naruszenia w szkole (wzór ankiety stanowi załącznik nr 4 do Standardów);
 - 3) na polecenie dyrektora przeprowadza ankietę wśród uczniów (wzór ankiety stanowi załącznik nr 5);
 - 4) po przeprowadzonej ankiecie, opracowuje wyniki i sporządza raport, który zawiera w szczególności wnioski z oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami;
 - 5) przedstawia raport dyrektorowi szkoły oraz radzie pedagogicznej;
 - 6) może powołać zespół koordynujący, jeśli uzna, że taki zespół przyczyni się do lepszej realizacji, bądź pozwoli na szybsze reagowanie w sytuacji, gdy Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem będą wymagały aktualizacji;
 - 7) w razie konieczności opracowuje zmiany w obowiązujących Standardach lub koordynuje pracę zespołu, o którym mowa w pkt 6;
 - 8) opracowane zmiany w formie dokumentu przekazuje do zatwierdzenia dyrektorowi szkoły.
4. Dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły nowe brzmienie „Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem”.

Rozdział 7. Sposób udostępniania standardów pracownikom, rodzicom i uczniom.

§ 13.

1. Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem są dokumentem szkoły dostępnym dla pracowników, uczniów oraz ich opiekunów.
2. Dokument w wersji pełnej oraz skróconej opublikowany jest na stronie internetowej szkoły.
3. Dokument w wersji pełnej dostępny jest w bibliotece szkolnej oraz pokoju nauczycielskim.
4. Dokument w wersji skróconej, przeznaczonej dla małoletnich, zawierającej informacje dla nich istotne, wywieszony jest na przeznaczonej do tego tablicy informacyjnej.
5. Dokument omawiany jest na pierwszym zebraniu z rodzicami/opiekunami w danym roku szkolnym.
6. Wychowawca oddziału daje opiekunowi do podpisania oświadczenie (wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 6 do Standardów), że zapoznał się on ze Standardami.
7. Opiekun w oświadczeniu może zaproponować swoje sugestie, jeśli takie się pojawią.
8. Podpisane oświadczenia są przekazywane przez wychowawców osobie odpowiedzialnej za realizację i monitorowanie standardów i przez nią przechowywane.
9. Wychowawcy, na zajęciach z wychowawcą lub innych prowadzonych przez siebie zajęciach, zapoznają uczniów ze Standardami oraz dokonują ich omówienia w taki sposób, aby uczniowie mogli zrozumieć ich treść niezależnie od wieku i sprawności intelektualnej.
10. Potwierdzeniem zapoznania się uczniów z obowiązującymi w szkole Standardami jest odpowiedni temat zajęć z wychowawcą zapisany w dzienniku.

§ 14.

1. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie pracowników do stosowania standardów jest dyrektor szkoły.
2. Dyrektor zobowiązuje każdego pracownika do zapoznania się z obowiązującymi Standardami i ewentualnymi zmianami wprowadzanymi po dokonaniu procedury opisanej w § 12. oraz do ich przestrzegania.
3. Potwierdzeniem zapoznania się ze Standardami jest złożenie podpisu pod oświadczeniem (wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 7 do Standardów).
4. Podpisane oświadczenia przechowywane są w aktach osobowych pracownika.

Rozdział 8. Zapisy końcowe.

§ 15.

Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem wchodzi w życie zarządzeniem dyrektora, z dniem ogłoszenie.